

Pravá odměna

Varujte se konat skutky spravedlnosti před lidmi, jim na odív; jinak nemáte odměnu u svého Otce v nebesích.
(Mt 6:1)

1. čtení: Izajáš 58:1-12

Hlavní čtení: Matouš 6:1-21

Milí bratři, milé sestry,

lékaři mohou dokolečka opakovat mladému muži na prahu obezity, že by měl zhubnout, aby se vyhnul blížícím se vážným zdravotním problémům. A je to marné, marné, ... Ale když žena, do které se ten mladík právě bezhlavě zamiloval, naznačí, že mu pár kilo dolů prospěje, teprve dostane ten muž správný impuls. Začne cvičit a jíst jen naklíčené fazole.

Rodiče mohou své děti na kolenou prosit, aby se začaly učit, protože jinak nebudou mít pěkné vysvědčení, nebo je vyhodí od maturity, nebo propadnou u státnic. Některé žáky a studenty probudí právě až špatná známka na vysvědčení. A jiní holt musí čelit reparátu, aby si konečně otevřeli učebnice. Srážka s realitou: To je veliký impuls.

Někdy stačí i menší podnět: Říká se, že třeba kuřáci, kteří chtějí přestat kouřit, si mají vyhlédnout nějaký symbolický den, kdy típnou poslední cigaretu. Třeba na Silvestra, v den narozenin, na Vánoce, nebo třeba v den výročí bitvy u Lipan. I taková symbolika významného dne může být pomocí na nové cestě.

Sami to dobře známe. Kolikrát potřebujeme veliký impuls, dostatečně silnou motivaci, možná někdy i ten příslovečný kopanec, abychom začali uskutečňovat kýžené změny v našem životě. A aby nám to nové směřování také chvíli vydrželo.

Přiznejme si, že dnešní část Ježíšova Kázání na hoře je pro nás velikou výzvou. Abychom jeho slova vzali opravdu vážně, abychom podle nich zkusili žít, potřebujeme dostatečnou motivaci. A já vám dnes hned tři nabídnu.

I. První motivaci jsem nazval: **Náš život má začátek a konec.**

Dnešní neděli společně vstupujeme do postního období, které trvá 40 dní a vrcholí velikonočními svátky. Řada církví odstartovala postní čas už před několika dny, na Popeleční středu. Lidé si při bohoslužbách nechávají udělit znamení kříže, a to popelem ze spálených ratolestí. Při tomto znamení kříže například katoličtí kněží pronášejí Ježíšova slova: **Čiňte pokání a věřte evangeliu.** (Mk 1:15) Nebo větu, kterou Hospodin vmetl do tváře hříšnému Adamovi: **Prach jsi a v prach se navrátíš.** (Gn 3:19) A tak celé toto období má křesťanům sloužit k sebezpytování. K modlitebnímu přemýšlení nad vlastním životem, který nebude trvat věčně. Nad životem, který žel někdy nabírá špatný směr.

Bratři a sestry, my víme, že zde nebudeme napořád. Že tento den, který prožíváme, může být klidně jedním z posledních. A postní období nás právě vybízí k tomu, abychom intenzivně prožívali a promýšleli naši časnost, krátkodečnost a křehkost lidského života. Jen v uplynulém týdnu jsem byl na dvou pohřbech. Jeden jsem vedl v Hrubé Vrbce. Druhého jsem se účastnil, když jsme se v Moravské Třebové loučili s tetou. Jakožto farář mám dostatek podnětů k tomu, abych se zamýšlel nad svou konečností. A přesto se někdy chovám, jako bych zde měl být alespoň dva tisíce let. Víte, křesťan nemusí smutnit, že jednou zemře. Křesťan má naději na život věčný. Křesťan si nemusí ohryzávat nehty strachem z blížící se smrti. Pro křesťana je vědomí konečnosti života podnětem ke změně chování, mluvení i smýšlení. Křesťan se tím víc ptá: *Co mám dělat, Pane?* Jak mám žít, abych nepromarnil tuto vzácnou příležitost, kterou jsem dostal darem? Co mám opustit? Do čeho se mám naopak pustit s velikou vervou? S čím se mám rozloučit? Co mám naopak přivítat? Co všechno mám změnit, abych nežil jako zbabělec, sobec, nebo pokrytec. Co všechno mám změnit, aby lidé kolem mě měli z mého života dobrý užitek, a abych tě svým životem oslavoval a chválil? Vždyť já nemám tolik času, abych si mohl dovolit svůj život prožít sobecky, zbaběle, ustrašeně, pokrytecky, zle a špatně. Na to je můj život skutečně příliš krátký!

II. S tím úzce souvisí dnešní druhá motivace: **Náš život je propojený s životy ostatních.**

Stále bychom si měli uvědomovat, že jsme bytostně propojeni s ostatními lidmi. O tom dnes Pán Ježíš výslovně nemluví, ale tato myšlenka je cítit z každé jeho věty: Že svět je jeden veliký, navzájem velice úzce provázaný organismus. Že lidé jsou propojeni nejen nahodile, ale bytostně.

Kdo jsem já? Jsem součástí mé rodiny, tohoto sboru, naší dědiny, této země. Díky druhým lidem existuji. Díky druhým lidem mluvím, chodím, zpívám, čtu, přemýšlím tak, jak přemýšlím, směji se vtipům, věřím v Boha. Rodiče mě vychovávali dobře. A co nestihli oni, to dohání moje manželka. A moje děti mi nastavují zrcadlo. A vy, bratři a sestry, můj charakter stále obrušujete.

Prostě: Lidem vděčím za mnohé. Bez nich, bez vás všech a bez mnoha dalších lidí bych nebyl tím, kým jsem. A to platí i opačně: Společenství lidí by nikdy nebylo stejné, jaké je nyní, kdyby nebylo mě, který do něj patří.

My máme být druhým lidem skutečně nablízku. Máme jim pomáhat. Přimlouvav se za ně u Boha. Milovat je. A právě o to raději budeme druhým lidem nablízku, čím silněji si budeme uvědomovat naše bytostné propojení s nimi: Bez druhých lidí nejsem nic. Proto si přeji, aby se jim dobře dařilo. Proto jim chci stát po boku, i když to pro mě není vždycky jednoduché.

A pokud mluvíme o bytostném spojení s ostatními lidmi, tím víc musíme ocenit naši provázanost s Bohem. S ním, jak věříme, máme ještě mnohem silnější vazby: Bůh mě zná mnohem lépe než moje manželka. On mě miluje hlouběji než moje matka. On se mnou pracuje intenzivněji než kterýkoli placený osobní kouč. On mi odpouští snadněji než mé vlastní děti. On mi pomáhá častěji a ochotněji než bratr kurátor. On stojí při mně věrněji než můj vlastní stín. Když mi jeho Syn dnes radí, abych nežil pro vlastní chválu, ale pro chválu tohoto osobního a blízkého Boha, dárce milosti, odpuštění, síly a požehnání, pak k tomu říkám jen „amen“, „ať se to stane.“

III. A k tomu, abychom brali vážně Kristova dnešní slova, se navazuje třetí motivace: *Náš život má odrážet život Pána Ježíše.*

Vzpomínám si, jak jsme kdysi na akci pro studenty teologie dostali za úkol napsat na papír naše životní vzory, naše hrdiny. Lidí, kteří nás inspirují. Pamatuji si také nespokojený výraz, který se objevil na tváři přednášejícího, když zjistil, že někteří studenti napsali Ježíše Krista. *Asi jste mě špatně pochopili. Já jsem vás prosil, abyste napsali jména vašich životních vzorů. Lidí, kteří vás inspirovali. A ne Ježíše Krista.* Na to dostal rychlou odpověď: *A copak Pán Ježíš nebyl člověk? Proč bychom nemohli napsat právě jeho jméno, když je naším největším životním vzorem?* A k tomu se hlásím, bratři a sestry. On je můj vzor. Můj největší vzor mezi všemi lidmi, kteří kdy chodili po tomto světě. Můj nejlepší vzor pro jednání, mluvení, myšlení. Chci být jako on. Toužím po tom celý svůj život. A vím, že v mnoha ohledech je Kristus nedostižným vzorem. Ale zřejmě právě tento fakt mě celý život podněcuje k tomu, abych překračoval vlastní stíny, abych bojoval se svým sobectvím, abych překonával svůj strach, abych odkládal špatné návyky, abych litoval svých hříchů.

To, co mě na Ježíši Kristu stále znovu uchvacuje, je soulad jeho slov s jeho činy. Ten, který dnes důrazně varuje před pokrytectvím, sám nikdy pokrytec nebyl. Otevřeně se zastával lidí, kteří to nejvíce potřebovali. (J 8:1-11) A nic si nedělal z těch, kteří ho za to kritizovali. Nikomu nikdy nepodkuřoval, aby se lidem zalíbil. Výtek vůči jeho odpůrcům (Mt 23:13), ale i vůči jeho učedníkům (Mt 15:16) známe z evangelií dost. Ale nenalezneme jediný příběh, kde by Pán Ježíš někomu mazal med kolem úst. Záměrné cukrování, to nebyl jeho styl.

Ten, který vybízí k dobročinnosti vůči druhým lidem, by rozdál sebe sama, kdyby mohl. A nakonec vlastně sebe sama i rozdál, když pro nás umíral na kříži, abychom směli vykročit po cestách života. Ten, který vybízí k upřímné a čisté modlitbě, nedával nikomu na odiv svůj modlitební život. Jen si vzpomeňme třeba na krátkou a údernou modlitbu v Getsemanské zahradě, kterou Ježíš pronesl o samotě, v ústraní. (Mt 26:36-44) A často se z evangelií dozvídáme pouze, že se Kristus modlil. (Mk 1:35) Ale nemáme ani páru o tom, jak se modlil, jak dlouho na modlitbách vydržel, co přesně říkal. A to je vlastně v pořádku. Protože na tom se ukazuje, že Kristus nechtěl, aby jeho učedníci naslouchali jeho modlitbám s údivem, s otevřenou pusou.

A půst? Ten si Pán Ježíš uložil také v ústraní, na pustých místech. Jediný, kdo by mohl dosvědčit jeho 40denní půst, je Satan. A andělé. (Mt 4:1-11)

A já chci být jako on! To je mé přání. To je má touha. Mám hodně lidských vzorů. Lidí, kteří mě inspirovali, něčím zaujali, oslovili. Ale neznám nikoho, kdo by to dělal v takové míře, jako Ježíš Kristus, můj Pán a Spasitel. Když mě dnes vede k tomu, abych nežil jako pokrytec, když mě dnes nabádá, abych žil jako on sám, opravdu po tom toužím. I s pokorným vědomím, že dokonalosti v tomto ohledu žel nikdy nedosáhnu.

IV. Tři uvedené motivace nám pomáhají vzít vážně dnešní Kristova slova:

- ***Varujte se konat skutky spravedlnosti před lidmi, jim na odiv; jinak nemáte odměnu u svého Otce v nebesích.***

Náš život je časově omezený. Náš život je bytostně propojený s druhými lidmi i s Bohem. A naší největší inspirací je Ježíš Kristus sám.

Všimněte si, bratři a sestry, Pán Ježíš dnes nechce ani pomyslet na to, že bychom jakožto jeho učedníci snad nekonali skutky spravedlnosti. S tím on automaticky počítá. Vždyť být jeho učedníkem rovná se konat skutky spravedlnosti. Tedy jednat dobře, ve prospěch druhých lidí. Chtít pro ně dobro a usilovat o ně.

Milovat druhé, kteří žijí kolem nás. Jak bychom se mohli nazývat učedníky Pána Ježíše, jak bychom mohli o sobě tvrdit, že následujeme Krista, když nemilujeme druhé lidi?

Jeho dnešní ponaučení vždycky začínají stejně: ***Když konáš dobrodiní... Když se modlíš... Když se postíš...*** Tedy: *Když to všechno děláš...* A ne: *Kdybys náhodou někdy někomu prokázal dobrodiní, pak ho prokazuj tak a tak...*

Když jednáš dobře... Když se třeba staráš o nemocného příbuzného. Když jdeš navštívit přítele do domova důchodců. Když člověka, který je v nouzi, finančně obdaruješ. Když svému sousedovi pomáháš se dřevem. Když svým dětem hlídáš jejich děti. Prostě když děláš dobré věci pro své bližní, pak nic z toho nedělej proto, aby tě druzí chválili, plácali uznale po zádech, vyprávěli o tvé dobrotě v obchodě či na ulici. Když toto všechno děláš, pak to nedělej pro sebe, člověče. Pro svou vlastní čest. Pro své vlastní potěšení. Pro chválu svého jména.

A totéž platí o modlitbě: ***Když se modlíš***, křesťane, když mluvíš se svým nebeským Otcem... Vždyť já si neumím představit, že by ses nemodlil. Že by ses nepřimlouval za své blízké. Že bys nechválil Boha za jeho dobrotu. Že bys s Bohem neprobíral své další směřování... Když se tedy modlíš, nemodli se kvůli tomu, aby o tvých modlitbách mluvili s uznáním.

Pamatuji si, jak mi na začátku farářské služby dělalo dobře, když mě někdo pochválil za pronesenou modlitbu. Za nos jsem se však chytil v okamžiku, kdy mě jeden bratr pochválil: *Pane faráři, vy jste už řekl všechno důležité. A navíc tak krásně. Já už k tomu nemám co dodat.*

No, a to samé platí i o půstu. ***Když se postíš...*** Když si od své pusy odtrháváš dobré věci, abys posiloval svého ducha, abys pomohl druhým lidem... Já si totiž neumím představit, že to neděláš. Že se občasným odříkáním necvičíš ve zbožnosti a v trpělivosti. Půst má přece být výrazem tvé nesobecké lásky k bližním. Něco si odpustíš, něco si odtrhneš od úst, aby druzí kolem tebe mohli žít o trošku důstojněji. Něčeho se na čas zřekneš, abys posílil přímluvy za lidi kolem tebe... Když se tedy postíš, nedělej to proto, aby si tě lidé vážili. To nemůže být motorem pro tvé občasně odříkání.

V. To je pro nás, křesťany, veliké pokušení: Konat dobro pro druhé a něco z toho urvat pro sebe. Pomáhat jim, modlit se za ně, postit se i kvůli nim. A přitom tiše čekat, že něco z této námahy se vrátí k nám. Že nás za to druzí lidé pochválí. Že o nás napíší do Javornických listů, nebo do Českého bratra. Je to veliké pokušení: Pomoci člověku a zároveň čekat, že si toho všimne. Že za to bude vděčný. Že se bude cítit zavázaný. Že o nás řekne druhým, jací jsme borci, jak jsme zbožní, jak výrazně vyčuhujeme nad ostatní lidi, jak dobří a vzácní křesťané vlastně jsme. Když už při té pomoci přijdeme o naše síly, rádi bychom to vyvážili tím, že nepřijdeme o pochvalu. Když už přijdeme o náš čas, nebo dokonce o naše peníze, pak bychom za to rádi sklidili uznání.

Pán Ježíš nás vybízí k tomu, abychom nečekali odměnu od lidí, ale od Boha. Hned třikrát dnes pronese, že Bůh nám odplatí.

- ³ ***Když ty prokazuješ dobrodiní, ať neví tvá levice, co činí pravice, ⁴ aby tvé dobrodiní zůstalo skryto, a tvůj Otec, který vidí, co je skryto, ti odplatí.***

Co to ale znamená? Bude mě Bůh jednou ve svém království chválit před nastoupenou jednotkou andělů? Budu mít snad v nebi vlastní koutek slávy plný pohárů a medailí, jako mívají sportovci ve svých domech? To asi těžko! Kdybych něco podobného čekal od Boha, pak jsem tím dokázal, že jsem pořád sobecký. Akorát jsem uspokojení svého sobectví přesunul na pozdější dobu. *Tady a teď mě lidé nemusejí chválit. Mě totiž jednou pochválí sám Bůh!* Ta ***odplata***, o které Ježíš mluví, ten ***poklad v nebesích*** je jiného druhu. Když budeš naprosto nesobecky druhým lidem prokazovat náklonnost a lásku, když od nich nebudeš žádat žádnou protislužbu, dokonce ani tu pochvalu, pak se budeš podobat svému Bohu, který si tě naprosto nesobecky zamiloval. A to je ta odměna. To je ten poklad.

Co že to slyším? Že to není žádná odplata? Že to je divná odměna? Že to není nic moc: Být podobný našemu nebeskému Otcí? Bratři a sestry, to je největší vyznamenání, kterého se nám v životě může dostat. Být jako Kristus. Být jako ten, který nesobecky miloval Boha i své bližní. Žádné vyšší mety dojít v tomto životě nemůžeme!

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, nejsme zde napořád. Nejsme v tomto světě sami. A proto chceme žít tak, jak jsi žil ty s Bohem i lidmi. Prosíme tě, podporuj nás v tom. Amen.*